

La notícia

Projectes

Activitats

Instruments de descripció

Tractament de fons

Publicacions

Agenda

Il·lustració de la capçalera:
Nova sala de consulta
de l'Arxiu Municipal Administratiu

ArxiBar: Butlletí de l'Arxiu Municipal de Barcelona
Ciutat, 9, pral. 1a
08002 Barcelona
Tel 93 402 76 02. Fax 93 402 76 38
Adreça electrònica: arxycap@mail.bcn.es
Aquest butlletí, i també els números anteriors de la sèrie, els podeu consultar al web de l'Arxiu Municipal de Barcelona:
<http://www.bcn.es/arxiu>

Disseny: Palli; Disseny

Impressió: Imatge i Producció Editorial

El consell de redacció d'ArxiBar està format per: Núria Burguillos, Núria Durany, Roser García, Eloïsa Sendra, Jordi Serchs i Francesc Vallès.

Col·laboradors en l'edició d'aquest número: Ferran Agelet, Montserrat Beltran, M. Pilar de Luna, Imma Domènech, Sílvia Domènech, Ramon Grau, M. Carme Martínez, Amèlia Poves, Glòria Rull, Angels Solà i Xavier Tarraubella.

Revisió del text: Centre de Normalització Lingüística de Barcelona. Servei d'assessorament lingüístic.

D.L.B. 3692-1999
ISSN 1696-2885

La notícia

L'Arxiu Municipal Administratiu de Barcelona estrena nous espais de treball i de consulta pública

Amb la reobertura el dia 19 de novembre del servei d'atenció als usuaris, l'Arxiu Municipal Administratiu estrenà les noves dependències consistents en tres noves plantes de l'edifici que ocupava antigament la seu de l'Arxiu, a les quals s'accedeix pel número quatre del carrer Bisbe Caçador.

Els espais de nova construcció consisteixen en una planta d'entrada amb un espai polivalent que, en un futur, permetrà acollir les activitats de divulgació cultural, la planta pis de recepció dels usuaris, on se situa la nova sala de consulta espaiosa i confortable i dues plantes més destinades als despatxos i zones de treball intern del personal de l'arxiu.

Amb la inauguració d'aquest nou edifici -projecte que s'inicià l'any 1994 amb el propòsit d'unir l'antic edifici amb l'edifici destinat a dipòsits documentals, amb entrada per la Baixada del Caçador, 3- l'Arxiu Municipal Administratiu inicia una nova etapa llargament esperada i esperànçada.

Aquests nous espais a més de permetre atendre els ciutadans i investigadors amb millors condicions de confort i duplicar els punts de lectura, també possibilita el creixement de l'espai destinat a dipòsit documental, amb una capacitat gens menyspreable de 2.560,79 metres lineals, i també pot proveir tot el personal de l'Arxiu d'uns espais de treball intern més dignes que ben segur revertiran en la qualitat del servei que proporcionen.

Un altre aspecte remarcable és la possibilitat de disposar d'un espai polivalent per atendre les visites dels diferents col·lectius interessats a conèixer l'Arxiu, els serveis que ofereix i els fons documentals que custodia.

Així mateix cal afegir, de manera inqüestionable, la millora de les instal·lacions de seguretat del conjunt de l'equipament, acompanyada d'una ampliació de la dotació de la infraestructura informàtica que revertirà en la millora dels processos administratius de la pluralitat de les funcions que tenim assignades.

Finalment, us convidem a visitar-nos a la nova adreça de l'Arxiu Municipal Administratiu de Barcelona (carrer Bisbe Caçador, 4) i recordar-vos que l'horari d'atenció al públic és de dilluns a divendres de 9.00 a 13.30 hores.

CAMPANYA BARCELONA FEM MEMÒRIA

Hem fet memòria gràcies a: Ginsa Electrònic SA, Mª Isabel Gascon Uceda, Oriol Bonàs Conill, Ramon Clotet Maymó, Clara Mas Casals i Benet Oliva Ricós.

Seguint la tradició iniciada l'any 2002, l'Arxiu Municipal de Barcelona va convidar els amics a una visita comentada al refugi antiaeri del Poble-sec. Sota el títol "El refugi 307. Històries per no oblidar" l'organitzà l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc, els dies 12 i 18 de juny, amb una assistència de cinquanta persones.

Projectes

La Intranet de l'Arxiu Municipal

Enguany s'han iniciat les primeres passes per disposar d'una Intranet municipal en matèria d'arxius i gestió documental. Aquesta Intranet comportarà petites modificacions en la cultura d'ús dels diferents centres d'arxiu de l'Ajuntament de Barcelona. En aquest sentit, gestions administratives com el préstec, la transferència de documents des d'una oficina a qualsevol centre de l'Arxiu Municipal, entre d'altres gestions, es podran efectuar a través de la Intranet.

Així mateix, s'inclouran formularis i documents que facilitaran que tant a l'Arxiu Municipal com a totes les oficines de l'Ajuntament de Barcelona es pugui disposar d'una informació sense necessitat de recuperar-la via Internet, atès que moltes dependències i treballadors de l'Ajuntament no disposen d'aquesta eina de consulta externa. No obstant això, el més important d'aquest programa és la pretensió d'apropar, encara més, les oficines a l'Arxiu Municipal, o a l'inrevés i així millorar i agilitar les vies de comunicació, i també els processos administratius. Cal destacar, que la futura Intranet de l'Arxiu Municipal disposarà d'un fòrum per al personal de l'Arxiu Municipal, per tal d'intercanviar experiències, resoldre dubtes, proposar accions, etc. Amb aquest fòrum, també es pretén connecta els professionals de tots els àmbits de l'Arxiu Municipal en els quals, per qüestions de distància o per horaris, es fa difícil la connexió. Per acabar, cal informar que aquest programa es porta a terme amb personal de l'oficina de l'arxiver en cap, tot confiant que durant l'any 2004 es pugui disposar d'aquesta eina.

El Quadre d'Organització de Fons del sistema AIDA de l'Ajuntament de Barcelona

El quadre aplega tots els fons conservats en els diferents centres d'arxiu de l'Arxiu Municipal, independentment de la data dels documents o del suport en el qual s'han generat. D'acord amb això, es van diferenciar quatre grups: fons municipals, fons públics no municipals, fons privats i col·leccions. I també, s'han establert fins a quatre nivells de classificació o jerarquia dins de cada grup, atenent les necessitats de cadascun d'ells. Els continguts de cada grup o nivell són els següents:

Fons municipals: Reuneix els fons que l'Ajuntament ha generat des de l'edat mitjana fins a l'actualitat. Inclouent-hi els municipis agregats al llarg dels segles XIX i XX. En aquest grup s'han diferenciat les agrupacions de fons següents: medieval, modern, contemporani (procedents tant de l'administració centralitzada com de la descentralitzada i on l'Ajuntament de Barcelona és propietari íntegre o bé són entitats compartides amb altres administracions públiques o privades, i que els fons de les quals pertanyen, bé per propietat, bé per donació, a l'Ajuntament de Barcelona) i municipis agregats.

Fons públics no municipals: Reuneix els documents generats per altres institucions públiques alienes a l'Ajuntament però que, per diversos motius jurídics o administratius, han estat dipositats a l'Arxiu Municipal.

Fons privats: Reuneix els fons procedents de persones o famílies, d'institucions o organitzacions no públiques, la procedència dels quals és privada. Els diferents grups que s'han identificat són els següents: personals, familiars, entitats i empreses.

Col·leccions: Aquesta entrada del Quadre d'Organització de Fons recull les col·leccions que bé per tradició o bé per competència generen els òrgans administratius i tècnics.

Grup de treball Pla de Qualitat. L'Arxiu Municipal, compromès amb el ciutadà

La gestió de la qualitat és el nou paradigma de servei al ciutadà i s'ha d'entendre dins els programes de modernització i reforma de l'administració pública. Té per objectiu dur a terme un canvi de cultura a l'administració que situï el ciutadà conscient dels seus drets en el centre de la nova administració. Ho podríem resumir així: Coneguin's, facin's servir i si no li agrada, queixi's.

Els models de gestió a l'administració han evolucionat moltíssim en els darrers 30 anys. D'una administració preocupada pel control normatiu, vàrem avançar, a partir dels anys 80 vers el model gerencial, basat en els principis d'eficàcia i eficiència, treballar per objectius basant-nos en projectes. Els anys 90 vàrem posar l'accent en el ciutadà, construint una administració productora de serveis, orientada al client. És en aquesta visió que s'emmarca la gestió de la qualitat.

L'any 2001 l'Arxiu Municipal va crear el grup de treball Pla de Qualitat, amb la intenció de reflexionar, desenvolupar i aplicar els conceptes propis de la gestió de la qualitat i més específicament les directrius recollides al PAM 1996-1999 sobre el Pla de Qualitat de l'Ajuntament de Barcelona, que varen servir de base per a la posta en marxa del Pla de Qualitat de l'Arxiu Municipal l'any 1998.

Les línies directrius d'aquest pla estan expressades en la carta de serveis que recull els compromisos de l'arxiu municipal amb les ciutadanes i ciutadans.

Actualment, l'Ajuntament de Barcelona ha enriquit el concepte de gestió de qualitat, amb el Pla d'Innovació 2000-2003, seguint el model EFQM (Fundació Europea per a la Gestió de la Qualitat). Dins d'aquest pla d'innovació l'Arxiu municipal ha focalitzat quatre projectes: Barcelona fem memòria, Arxiu online, Arxiu obert i Sistema AIDA.

En definitiva, el que el pla d'innovació i qualitat persegueix és identificar quins són els nostres reptes vers el ciutadà i com els podem donar una millor resposta.

En aquest sentit, la tasca duta a terme pels grups de treball, entre els quals hi ha el de Pla de Qualitat, s'ha d'entendre com a grups de millora creats per incidir en aspectes clau.

El futur, de segur que ens durà nous reptes, com les noves tecnologies i el major accés del ciutadà, que ens porta a l'administració electrònica. Per fer-hi front necessitem un nou pla d'innovació i qualitat.

E-Learning

Sota aquest concepte entenem les iniciatives de formació en suport electrònic, ja siguin cursos editats en CD o bé disponibles en un entorn Web.

La direcció de recursos humans de l'Ajuntament ha apostat darrerament per aquest sistema per al Pla de formació contínua del personal municipal, i actualment ja estan disponibles a l'Intranet Municipal diversos cursos d'ofimàtica i coneixements instrumentals.

El grup de treball de formació i reciclatge de l'Arxiu Municipal va proposar al Departament de Comunicació interna i desenvolupament dins el diagnòstic d'activitats formatives d'enguany la transformació del cursos presencials sobre organització de la documentació administrativa en un producte de formació electrònica, i finalment s'ha encarregat el projecte a una empresa especialitzada (Cap Gemini Ernst & Young), que des del mes de juliol està treballant conjuntament amb els membres del grup de treball.

El producte ha d'estar llest abans d'acabar l'any, i serà realitzable per a tot el personal municipal a través de l'apartat de recursos humans de la Intranet. Amb el títol "Arxiu de documents administratius", el curs es divideix en quatre mòduls: introducció, classificació, organització d'expedients i tractament de la documentació, i incorpora exercicis i casos pràctics amb documents.

La posada en marxa d'aquest nou sistema de formació, no implicarà la desaparició de les edicions presencials de cursos d'arxiu destinats al personal administratiu municipal.

Activitats

Tallers didàctics a les Corts

Dins el projecte educatiu de l'Arxiu Municipal de Barcelona dirigit als centres escolars aquest curs, l'Arxiu Municipal del Districte de les Corts, amb la col·laboració del Centre de Recursos Pedagògics, ha iniciat una activitat adreçada a tots els nens i les nenes de cicle mitjà de primària del districte, amb la finalitat de descobrir als alumnes que és un arxiu i les seves funcions administratives, històriques i culturals, i introduir els escolars en les tasques d'observació, comparació i anàlisi de documents fotogràfics per conèixer la forma de vida a les Corts al llarg del segle XX.

El taller "Descobrir l'Arxiu Municipal de les Corts: viatge per la teva història a través dels documents", consta de dos parts ben diferenciades. En primer lloc, l'alumne treballa al centre escolar i a casa seva els conceptes bàsics de l'arxivística: funcions de l'arxiu i dels documents, a partir d'uns dossiers didàctics que es reparteixen prèviament.

Posteriorment, la dinàmica del taller inclou una visita teatralitzada a l'Arxiu, on Telesforo Alonso, un personatge basat en un secretari de l'ajuntament de l'antic municipi de les Corts, explica als nens i a les nenes la seva feina d'arxivista i els mostra diferents documents. També, a les dependències de l'Arxiu, s'organitza un taller d'imatges i els alumnes investiguen sobre el passat de les Corts: els vestits que es portaven, els transports i els oficis que hi havia. Per acabar, es fa un itinerari pel barri amb un monitor que els guia pels carrers, les places i els edificis més emblemàtics de les Corts, abans i ara.

Homenatge al fotògraf santsenc, Joan Campaña

El dia 26 de juny, l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc, amb la col·laboració de la Biblioteca Vapor Vell i BTV, celebraren l'homenatge al fotògraf santsenc i col·laborador de l'Arxiu Municipal del Districte, Joan Campaña i Mora, en el seu 88è aniversari. L'Arxiu conserva un fons importantíssim de les seves obres, les quals ens mostren l'evolució dels barris amb el pas del temps. Per aquest motiu recentment se n'ha elaborat també un inventari. El fons fotogràfic inventariat engloba negatius de fotografies en format de pas universal, el qual consta de 700 reportatges i d'un total de 4.203 fotografies fetes entre 1957 i 2001. La gran majoria de negatius fan referència als carrers del districte de Sants-Montjuïc, a edificis emblemàtics i a fets significatius viscuts al barri. Tot això revela la importància que té aquesta documentació que s'ha convertit en una font primària indispensable per a la recerca. D'altra banda, destaquen també les imatges que constitueixen la crònica de les festes de Sants, dels actes de la Unió Excursionista de Catalunya-Sants i de tot un seguit d'esdeveniments representatius d'un temps i d'una època.

El món del crèdit a la Barcelona baixmedieval

Dins les activitats del Seminari d'Història de Barcelona, l'Arxiu Històric de la Ciutat, en col·laboració amb la Institució Milà i Fontanals (CSIC), ofereix un curs quadrimestral dirigit pel professor Manuel Sánchez Martínez, amb participació d'altres 13 especialistes (30 hores, 14 d'octubre de 2003-24 de febrer de 2004). La primera part (El crèdit a curt termini) és dedicada a analitzar les formes creditícies anteriors a l'aparició del censal i a les grans transformacions econòmiques, socials i polítiques que desfermà aquesta figura jurídica. La segona part (El crèdit a llarg termini) és consagrada a l'estudi del desenvolupament del censal, en l'àmbit privat, amb una gran difusió entre tots els grups socials, i sobretot en l'àmbit públic, per l'ús que en féu des de mitjan segle XIV el municipi de Barcelona, impel·lit per les exigències pecuniàries de la Corona; la qual cosa va fer de la ciutat una capital en el mercat del deute públic, amb influències que ultrapassaven els límits de la Catalunya estricta. La tercera part del programa (Més enllà de Barcelona) posa en relleu la peculiaritat del model creditici barceloní i català a través de la comparança amb les formes de crèdit públic practicades a la resta de la península Ibèrica, a Flandes, a la Itàlia centroseptentrional i a Alemanya.

VIII Congrés d'Història de Barcelona. La ciutat i les revolucions, 1808-1868

El Congrés s'ha desenvolupat els dies 10 a 13 de novembre de 2003 segons les línies previstes. La conferència inaugural del professor Jordi Nadal i Oller; "La revolució industrial a la ciutat de Barcelona", oberta a tots els ciutadans, fou pronunciada al Saló de Cent sota la presidència de l'alcalde de Barcelona. A les sessions de treball, celebrades a la seu de l'Arxiu Històric de la Ciutat, foren exposades les set ponències anunciades al número anterior d'aquesta revista i, a més, un total de 34 comunicacions que poden ser agrupades al voltant de tres grans àrees temàtiques: el procés d'industrialització (10), les lluites del liberalisme (13) i la cultura a l'època romàntica (11). Ponències i comunicacions donaren lloc a quatre debats, referits respectivament a fonts i historiografia, política, economia, art i literatura.

Des de la mateixa conferència inaugural i al llarg de les altres sessions, anà sorgint amb força la idea que la ciutat de Barcelona féu un gran salt entre 1808 i 1868 i consolidà el seu paper director dins la seva regió, tant pel que fa a l'organització de les activitats econòmiques, com a la pugna política per la reorganització de l'Estat, com a l'elaboració cultural, sota el fort impacte del romanticisme i de la revolució tecnològica. Com a efecte d'aquest dinamisme, els discursos ideològics del temps convertiren en equivalents els conceptes de Catalunya i Barcelona.

L'arxiu de Bombers de Barcelona

Des de l'abril de l'any 2003 s'ha iniciat l'inventari de la documentació històrica que es troba al Servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS), per tal de traslladar-la a l'Arxiu Municipal Administratiu. Aquesta documentació abraça des de finals del s. XIX fins a l'actualitat, i està composta per algunes sèries documentals que han perdurat fins a l'actualitat, com ara els expedients d'intervenció tècnica de sal-

vament o els llibres diaris d'incidències, que tenen importància per conèixer les intervencions del cos de bombers al llarg de la seva història. A part també hi ha documentació relativa al funcionament d'aquest cos durant tot el període indicat (reglaments, ordenances, etc.).

Al costat de la tasca d'inventari de documentació, també s'han eliminat algunes sèries documentals avaluades per la Comissió de Tria i Eliminació de la Documentació Municipal (CTE) i se n'han preparat d'altres per a la seva avaluació. S'ha dut a terme una primera transferència de 718 caixes de documentació avaluada com de conservació permanent a l'Arxiu Municipal Administratiu i s'ha previst, al final del procés, de fer-ne una altra d'aproximadament 500 caixes més.

Instruments de descripció

Arxiu Històric de la Ciutat

Consolat de Mar. Inventari

La documentació del Consolat de Mar que es troba a l'Arxiu Històric de la Ciutat conforma una de les seccions del Fons Municipal de l'Ajuntament de Barcelona.

L'instrument de descripció que s'ha elaborat per a aquesta documentació és un inventari somer, realitzat en Word, amb els camps següents: signatura, descripció i dates extremes.

Malgrat que l'AHCB conserva un reduït volum de documentació del Consolat de Mar, aquesta està organitzada en vuit sèries amb un total de 20 unitats d'instal·lació, compostes per volums i documents solts de diverses tipologies, principalment de tipus judicial i administratiu, amb un abast cronològic que s'estén de 1347 a 1730.

El Consolat de Mar de Barcelona fou una institució amb funcions judicials i administratives amb l'objectiu i amb la potestat de protegir el comerç barceloní a l'àrea mediterrània. Els referents del Consolat de Mar els podríem buscar en les "Ordinacions de Ribera" promulgades per Jaume I el 1258 però, la seva creació fou mercès a un privilegi de Pere el Gran el 1279. La Institució funcionà amb alts i baixos relacionats directament amb el govern de la ciutat, fins que l'any 1829 amb la promulgació del codi de comerç espanyol el Consolat de Mar quedà invalidat.

Catàleg de la col·lecció d' ex-libris

La col·lecció d' ex-libris que es conserva a la secció de gràfics de l'AHCB la integren un total de 2510 unitats documentals amb una representació significativa de gairebé totes les temàtiques. Quant a característiques materials, la major part s'adapten a la forma més comuna, rectangular vertical o apaïxada; la gran majoria tenen mides funcionals adaptades a la seva pròpia finalitat, adherir-se a les guardes interiors dels llibres i des del punt de vista de la tècnica, la col·lecció disposa d'exemplars realitzats amb pràcticament tots els sistemes tradicionals de gravat i estampació.

La classificació, alfabètica per cognoms dels titulars s'ha fet d'acord amb una fitxa descriptiva que conté els camps següents: titular, autor, data, llegenda, número de registre, bibliografia, mides, tècnica i una apartat de notes. Al final del catàleg alfabètic s'han relacionat, en dos apartats diferenciats, els ex-libris innominats o sense titular i els ex-libris no identificats. Els ex-libris monogramàtics, el titular dels quals no ha estat possible identificar, inicien les corresponents llistes alfabètiques. Els noms dels titulars, el nom dels autors i les llegendes s'han transcrit tal com figuren respectant la llengua i la grafia.

El catàleg inclou un índex d'autors, amb una referència numèrica que remet al número d'ordre. Per garantir la consulta i preservar la integritat dels ex-libris s'han protegit amb fulls transparents de conservació i s'han instal·lat en àlbums.

Catalogació de la biblioteca auxiliar de l'Arxiu Fotogràfic de l'AHCB

La secció biblioteca de l'AHCB, ha començat la catalogació del fons de llibres que conforma la biblioteca auxiliar de l'Arxiu Fotogràfic. Amb aquests procés es posarà a disposició de la consulta pública un considerable volum de publicacions relacionades amb el tema de la fotografia.

El tractament que reben aquestes obres és el mateix que per als llibres de la biblioteca de l'AHCB, i passen així a formar part del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya i del propi catàleg de l'Arxiu Històric.

Arxius municipals de districte

Catàleg de la sèrie de llicències d'obres particulars de Sarrià (1843-1922) i de Sant Gervasi (1843-1897)

L'Arxiu Municipal del Districte de Sarrià-Sant Gervasi ha elaborat una segona edició dels dos catàlegs de llicències, publicats respectivament l'any 1992 i 1993. En primer lloc s'ha dissenyat una base de dades, versió Access i s'hi han introduït tots els expedients.

En el cas de Sarrià s'han catalogat 2.647 nous expedients, per la qual cosa, a hores d'ara n'hi ha catalogats 4.669. En el cas de Sant Gervasi, s'han catalogat 2.354 nous expedients, comptant actualment amb 4.370 expedients catalogats; la suma dels dos fons conforma un total de 9.039. Per accedir a aquesta base de dades s'han elaborat tres índexs; d'emplaçament –que conserva la nomenclatura original-, de propietari i tècnic. Aquestes dades s'han obtingut en transcriure la caràtula de l'expedient original amb les dificultats que això comporta, encara que després s'han contrastat amb nomencladors de la època i registres d'arquitectes o tècnics, per donar més versemblança al llistat.

L'edició, en paper, d'aquests dos catàlegs disposa dels tres índexs per accedir als fons. D'altra banda s'ha elaborat una versió d'informe d'aquestes dues bases de dades, encapçalades només per emplaçament, i s'han incorporat a la pàgina web de l'arxiu. D'aquesta manera es pot consultar aquest fons en línia.

Aquesta és una sèrie molt consultada que es formalitza a partir de la llei d'Ajuntaments d'Espartero el 1840.

Tractament de fons

Les Juntes Municipals del Districte IV i VI

La Junta Municipal del Districte és l'òrgan municipal creat a partir de la Llei de règim especial de la ciutat de Barcelona, promulgada el 1960. Estava integrada per un president, tres regidors (familiar, sindical i corporatiu) i tres vocals. Aquestes juntes dirigien els 12 districtes corresponents a la divisió territorial de la ciutat, establerta l'any 1949. D'acord amb aquesta divisió, l'actual districte de l'Eixample comprenia els districtes IV i VI.

L'Arxiu Municipal del Districte de l'Eixample ha començat la classificació i ordenació dels documents que conformen aquest fons, per armar posteriorment a incorporar-los al sistema AIDA. Pel que fa al Districte IV, s'han identificat 23 caixes i 7 llibres de registre. La major part d'aquests documents pertanyen a la sèrie Projectes d'urbanisme i Administració econòmica.

Pel que fa a la documentació del Districte VI s'han identificat un total de 14 caixes, 5 llibres registre d'entrada de documents –que conformen una sèrie completa des de l'any 1968 al 1981- i 6 llibres d'Actes del Consell Plenari de la Comissió de Govern, des de l'any 1942 al 1984. Es tracta d'un fons interessant, no tant pel contingut com per la època de la seva producció, que es podrà donar a conèixer tan bon punt estigui inventariat.

Restauració de cinc fotografies

Seguint la línia de conservació preventiva i de restauració d'alguns documents singulars dels fons i col·leccions de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat, s'ha realitzat la intervenció de conservació- restauració de cinc fotografies panoràmiques de gran format del segle XIX: *Vista panoràmica desde Montjuïc, Tarragona a Reus 543, viaducto de Buxadell, Valencia, vista panoràmica i Sevilla 385, vista panoràmica* realitzades per Jean Laurent cap al 1870 i, *Vista panoràmica de Barcelona* realitzada per Antoni Esplugas entre 1887 i 1888. Es tracta de cinc al·búmines que es trobaven enrotllades i guardades dins de caixes d'arxiu i que després de la minuciosa intervenció feta per l'Estudi de conservació de Pau Maynés es conserven a l'Arxiu Fotogràfic desplegadas i emmarcades.

Publicacions

El monestir de Pedralbes. Anna Castellano Tresserra; il·lustracions: Jordi Ballonga. Barcelona: Ajuntament i Districte de les Corts, 2003, 21 pàg. (Quaderns d'Estudi. Coneguem les Corts; 5).

El treball dedicat al monestir de Pedralbes és el cinquè número d'aquesta col·lecció i fa referència a la vida d'un monestir femení de clausura. Es presentà dins la programació d'actes organitzats per la Festa Major del Districte de les Corts. L'autora fa una aproximació al monestir de Santa Maria de Pedralbes des de dos vessants: l'històric i l'artístic. Ens explica, d'una banda, la seva fundació i el paper que hi va jugar la reina Elisenda de Montcada i, de l'altra, es recreen alguns dels espais del monestir i se'n descriu la conversió en museu.

Un suburbi obrer a la Barcelona d'entreguerres. La Colònia Castells de les Corts, 1923-1936. Gloria Andrés, Maria Rosa Bonet, Carlos Calvo i José Luis Oyón. Barcelona: Ajuntament, Districte de les Corts i Arxiu Municipal, 2003, 129 pàg. (Memòria de Barcelona)

Aquest treball de recerca té com a principal finalitat documentar àmpliament el naixement i la urbanització de la Colònia Castells. Així mateix, respon a la previsió del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte de les Corts d'elaborar una memòria històrica i constructiva del conjunt de la Colònia. Aquest estudi reuneix la informació que fa referència a aquest sector de la nostra ciutat i descriu la història de la seva projecció: l'estructura dels carrers, la tipologia de les cases i els materials constructius, i també, les intenses relacions veïnals i de parentiu que es van establir en aquesta barriada d'origen popular de les Corts.

Els transports. Jordi Ortega i Robert. Barcelona: Ajuntament, Districte de Sants-Montjuïc. Arxiu Municipal de Barcelona, 2003 (Conèixer el Districte de Sants-Montjuïc; 13), 17 pàg. Aquest nou volum d'aquesta col·lecció vol donar a conèixer els orígens, la importància per a l'estructura urbana i el desenvolupament de la xarxa de transport públic al districte de Sants-Montjuïc.

La Crònica Universal del principado de Catalunya de Jeroni Pujades a l'Acadèmia de Barcelona (1700-1832). Eulàlia Miralles i Jori. Barcelona: Institut de Cultura, Arxiu Històric de la Ciutat, 2003, 101 pàg. (Quaderns del Seminari d'Història de Barcelona, 12).

Estudi de la transmissió manuscrita de la crònica de Pujades i de la seva recepció en l'ambient acadèmic barceloní del segle XVIII i fins a l'edició castellana de 1829-1832, deguda a Torres Amat, Pujol i Bofarull. L'apèndix conté la descripció detallada dels manuscrits i una selecció de pròlegs i complements que permeten veure que la crònica fou el punt de referència principal dins la historiografia de Catalunya durant més d'un segle.

El segle de l'absolutisme, 1714-1808. Ramon Grau (coordinador). Barcelona: Institut de Cultura, 2002 (*Barcelona Quaderns d'Història*, 7).

El volum aplega les actes del VII Congrés d'Història de Barcelona (novembre de 2001): el text de la conferència inaugural, de Josep Fontana; les 3 ponències, a càrrec respectivament de Joaquim Albareda, Pere Molas i Marina López; les 14 comunicacions; i la transcripció dels 3 debats. El Congrés havia estat marcat per l'assassinat d'Ernest Lluch i, en efecte, les idees exposades per aquest historiador al voltant de l'austriacisme i la seva continuïtat al llarg del set-cents barceloní és el rerafons de les noves aportacions aplegades en la publicació.

Els orígens de la premsa a Catalunya: catàleg de periòdics antics (1641-1833). Jaume Guillamet. Barcelona: Arxiu Municipal, 2003. 436 pàg. (Memòria de Barcelona)

El Dr. Jaume Guillamet, degà dels estudis de periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, presenta un estudi històric de la premsa a Catalunya, acompanyat d'un apèndix de documents i d'un complet catàleg dels periòdics de l'època objecte de l'estudi.

Agenda

Visita guiada a la seu del Consell Municipal del Districte de Sants-Montjuïc. Inscripció gratuïta. Places limitades. És imprescindible fer-ne la reserva prèviament.

Organitza: Arxiu Municipal i Districte de Sants-Montjuïc
Lloc: Creu Coberta, 104.
Dies 22, 23, 29 i 30 de desembre del 2003, de 18.00 a 19.00 h i de 19.00 a 20.00 h

Informació i reserves: fins el 19 de desembre, dilluns, dimecres i divendres, de 9.00 a 14.00 h, a l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc.

Tel. 93 291 63 05

Visita al refugi antiaeri del Poble-sec. Cal inscripció prèvia. Preu: 3,30 euros

Organització: Museu d'Història de la Ciutat i Districte de Sants-Montjuïc.

Lloc: biblioteca Francesc Boix. Carrer de Blai, 34. Dia 13 de desembre, a les 11.00 h

Informació i reserves: Museu d'Història de la Ciutat. De dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 hores. Tel. 93 315 11 11